

BÝT NADĚJÍ PRO OSTATNÍ,  
ANIŽ BYCHOM SAMI ZŮSTALI VE TMĚ

MICHAEL DOUBEK

Podruhé listujeme novelou Michaela Doubka CESTA NA BORNHOLM (nakl. Kmen, 2024). Vladimír Janovic v doslovu k ní napsal, že Doubek spojuje s literaturou faktu své medicínské a aviatické zkušenosti. Zatímco v 17. čísle LUKu jsme se souhlasem autora, člena redakční rady LUKu, vybrali úvahy a myšlenky o aviatice, nyní se o totéž pokusíme z pohledu Michaela Doubka - lékaře (Brno, univ. prof., MUDr., Ph.D.)

Obě naše výšece z mistrovsky napsané knihy, pilotní a lékařská, samozřejmě neprozrazují děj, jeho podstatný díl patří lásce, manželské i nemanželské.

\*\*

Za několik dalších let doktory možná vystřídá umělá inteligence, která diagnostikuje nemoc ještě před jejím rozvojem. Odpadnou všechny výtky nemocných a jejich příbuzných na adresu zdravotnictví. Žádné stížnosti ex post. Diagnostika i léčba budou probíhat podle jasných šablon. Máš takové a takové zdravotní skóre, ano, tebe léčit budeme. Máš skóre nízké, bohužel, tebe nemá smysl léčit. Vše bude exaktní. I když se o klasické medicíně tvrdí, že už nyní exaktní je, není to pravda. Doba exaktnosti, proti které není odvolání, teprve přijde.

\*\*

Přenesl se k úvahám o medicíně a létání. Hned mu bylo radostnější. V těchto oblastech se pohyboval mnohem jistěji. Toto mu při-

se biologii znamená být svobodný. Je ožehavé vyjadřovat své názory na společnost a politiku, avšak není třeba se obávat nahlas vyslovit závěry pozorování biologického jevu.

Naše společnost hledá poslední dobou klid a řád. Ale onen klid a řád tady jsou. Je to příroda a její pravidla. Jen člověk si myslí, že se ho tato pravidla netýkají. Avšak přírodní zákony dříve nebo později uvedou veškeré lidské aktivity do patřičných mezí.

\*\*

Světlem se šíří strach, nejprve z virové nákazy, nemoci a ze smrti, pak strach z války a ekonomického a energetického úpadku. Obavy přechází do chronicity a mění se ve ztrátu důvěry v to, že je možné držet věci pod kontrolou. Uvědomoval si, že je zapotřebí, aby se vše změnilo, ale současně si přál, aby vše zůstalo stejné. I on chtěl mít své jistoty.

\*\*

Lékařům se nevyhýbají milostné avantýry. Ve vztahu k nemocným ale morálku většinou zachovávají se samozřejmostí – aspoň podle Martinovy zkušenosti. Většina z jeho kolegů v sobě nesla něco z profesionality a obětavosti Ejnara Sylvesta.

Bohužel v zákulisí nemocničních chodeb se odehrává i jistý druh boje. Zapojuje se do něj menšina lékařů, ale o to je ten boj lítější. Jde o boj o moc, prestiž a uznání, který má málo společného s léčbou a záchranou životů. Mezi chladnými zdmi operačních

týmu, ale nepřímo i na kvalitu patientské péče. Systém, který by měl odměňovat vynikající odborné znalosti a organizační schopnosti, někdy favorizuje ty, kdo jsou nejlépe schopni proplouvat politickými vodami nemocniční hierarchie na úkor těch, kdo jsou opravdu zasvěceni své profesi.

A tak může být těžké udržet si ideály altruismu a oddanosti lékařskému povolání a neklást si otázky o integritě a budoucím směřování medicíny jako celku.

Pokud jde o medicínskou cestu, Martin se snažil udržet si svůj směr a neztratit se v komplikovaných zákoutích mocenských her.

Neznamená to ale, že by nebyl ve své mysli ambiciózní nebo že by o novinkách v medicíně čas od času nezapochyboval. Jeho pochybnosti ale byly čistě odborného charakteru a nepromítaly se do nich vztahy mezi kolegy na pracovišti nebo kolegy z oboru z celé republiky i Evropy. Když viděl umírajícího s pokročilou nádorovou nemocí, napadlo ho: Co s celou tou špičkovou medicínou, s vědou, s výzkumem rakoviny a dalších chorob, když nakonec i přes veškeré inovace se život každého z nás skončí v hospici a s lahví fyziologického roztoku nad hlavou. Troška slané vody jako poslední pomazání.

Medicína má podobnost s letectvím. I proto letadla Martina fascinovala. Jako lékař i pilot směřuje k neznámým horizontům pokroku. Věda proniká medicínou i letectvím. Obě odvětví, každé svou vlastní esencí, jsou dokladem lidské touhy překonávat limity, dotýkat se neviditelného a objímat záhady lidského těla i vesmíru.



Foto: Jindřich ŠTREIT, z cyklu Urgentní příjem

nášelo pocit naplnění, protože, ač se to nemusí na první pohled zdát, jde o oblasti stejné ve své podstatě. Medicína i létání vychází ze zákonů, které nenapsal člověk.

Medicína se řídí biologii. Biologie určuje, co je pravdivé a co ne. Nelze ji cenzurovat. Tedy lze, ale je to složité. A dlouhodobě nemožné. Zkreslení skutečnosti se neutají. A pokud se někdo v interpretaci biologických dat zmýlí, není možné ho za to snadno potrestat, protože jde o problematiku tak složitou, že člověk nezvládá postihnout každý detail. Možná to v budoucnu dokáže ona umělá inteligence či strojové učení. Pokud někomu biologické zákony nevoní, nenapiše jiné podle vlastních představ, neodhlasuje, že tohle si nemáme myslet a tohle naopak ano. Věnovat

sálů, vyšetřoven, ambulancí a sterilních kanceláří se profesionalita občas ztrácí ve stínu politiky a ambicí.

Lékaři, kteří by měli být protežováni na základě svých schopností a zásluh, jsou přehlíženi ve prospěch těch, kteří se umí lépe "prodat". V tomto světě pak nejsou nezbytně ti nejlepší odborníci těmi, kdo získávají nejvyšší funkce nebo honosné tituly. Místo toho se do popředí dostávají lidé excelující v pletíchách, kamarádíčkování a dosazování "svých lidí" do významných pozic. Tito jedinci možná nejsou nejlepšími lékaři, ale jsou mistry ve hře na vytváření aury úspěchu a důvěryhodnosti.

V důsledku toho se schopnosti a zásluhy stávají někdy druhořadými, což mívá negativní dopad nejen na morálku lékařského

Každý nový objev je krokem do neznáma. V letectví odhalujeme nevídané světy nad oblaky, kde se rychlost a vzdálenost stávají pouhými slovy. V medicíně putujeme do hlubin lidského těla, kde každá buňka skrývá tajemství čekající na odhalení a kde každý lék je slibem naděje.

\*\*

Avšak s každým objevem nás tíží břemeno otázek: Je to cesta, kterou bychom měli sledovat? V naší touze po poznání můžeme překročit hranice, kdy se technologie stávají spíše odrazem naší pýchy než nástrojem rozvoje. V medicíně by přístroje měly být jen

# Rusofobie se vytváří uměle a je důkazem nekultivovanosti

Dnešnímu světu vládnou instituce, které se ocitly v postavení nadlidí. Řídí je jednotlivci s nedostatečným, pouze technokratickým vzděláním, kteří nechápu význam filozofického posvátna a spojení s počátky evropské civilizace. Nekultivovaní lidé nevědí, co je pravda, mlčením k nespravedlnostem páchají zločiny a rozhodují o světě i o naší budoucnosti. Filozofka, profesorka Anna Hogenová v rozhovoru s Janou Bobošíkovou předestřela nelichotivý obraz současnosti.

Bobošíková, která bude za hnutí STAČILO! kandidovat v podzimních parlamentních volbách, zahájila interview na youtubovém kanálu Aby bylo jasno slovy: „Žijeme v době, kdy se slova jako svoboda, pravda, mír nebo lidskost skloňují často – ale ztrácejí hloubku. Možná právě proto se musíme znovu ptát: Co vlastně znamená být svobodný, když se lidé bojí říkat, co si opravdu myslí? Jak je možné, že ten, kdo volá po míru, je dnes často označován za nebezpečného snílka, zatímco ti, kdo chtějí válku, jsou vnímáni jako hlas rozumu? Ptáme se také: “Jak jsme se dostali do stavu, kdy se kolektivní nenávisť vůči celému národu – rusofobie – stává společensky přijatelnou normou?“

„Lidé se strašně bojí, jak tomu bylo za mého mládí, bohužel. Lidé se bojí hlubší formou, než jsme se báli my za socialismu něco říct,“ domnívá se profesorka.

Většina lidí podle ní nechápe, jak je možné, že slyšíme z úst nejvyšších představitelů, že se máme lépe a jsme šťastnější, že se jim údajně podařily všechny jejich plány. „To je něco tak nepochopitelného. V ústavech, které se nazývají **Aспен** – je jich hrozně moc, tak tam se připravují lidé na vládu v naší zemi a tam se vyučuje odolnost vůči pravdivým argumentům. Lidé se tam učí nestyďet se, když veřejně lžou. Je to nepochopitelné a ta nepochopitelnost je zdrojem strachu lidí,“ řekla Hogenová.

Připomněla, že staří Řekové tvrdili, že dobrý člověk musí mít v sobě stud a svědomí. „Když to člověk nemá, stává se strojem,“ zdůraznila filozofka a dodala, že ten, kdo ve starověkém Řecku neměl stud ani svědomí, byl vykázán z veřejného života. „U takového člověka se předpokládalo, že už je neprobuditelný pro to, co je pravda,“ vysvětlila Hogenová.

Bohové ve starém Řecku dávali lidem pokyny, nikoliv příkazy. Pokyn jim ukazoval dobrou cestu, ostatní si člověk musel vymyslet. „Kdežto s Římem přicházejí rozkazy. To je ten Caesar na bílém koni... Dnešní doba je dítětem starého Říma,“ přiblížila filozofka, že žijeme v době imperativů, tedy příkazů, které jsou navíc lstivé, falešné. „Dostáváme lstivé rozkazy obrovských institucí, které vládnou,“ zdůraznila Hogenová.

K vládnoucím přichází dobro v podobě peněz a moci. „Subjekt, který byl vždy chápán jako jáství člověka, se rozšířil na celou instituci a ti, kteří jsou součástí Evropského parlamentu, dostávají takové

vé benefity, že tam odsouhlasí skoro i vlastní popravu, protože o tom nepřemýšlejí,“ uvedla profesorka v nadsázce.

## Evropská unie jako superman

Dokonce i nadčlověk německého filozofa Friedricha Nietzscheho byl jednatelce, ale dnes je to instituce. „Evropská unie se stala nadčlověkem, supermanem Evropy,“ řekla Hogenová a připomněla, že nacisté nadčlověka kdysi měli za svůj příklad. „Subjektivita už nepatří jednotlivému člověku, který má své jáství, ego, ale patří i tak obrovským institucím, jako je Evropský parlament, Evropská komise. Toto vše se dnes proměnilo v nadčlověka,“ domnívá se profesorka.

Lidé, kteří rozhodují, mají jen povrchní vzdělání. Prošli instituty,



DŮM KNIHY SINGER na Něvském prospektu v Petrohradu byl vystaven na přelomu 19. a 20. století pro amerického producenta šicích strojů značky Singer. Architektem byl Pavel Suroz. Po Velké říjnové socialistické revoluci roku 1917 zde bylo otevřeno největší knihkupectví ve městě. Přežilo německou blokádu Leningradu a zůstalo zde dosud. Část značně rozlehlé prodejny je literární kavárnou a čítárnou.

Foto: Ivo Havlík

v nichž se dozvěděli o fungování mechanismů moci. „Nevědí, že funguje stará řecká myšlenka, že moc se nesmí stát právem a pomsta se nesmí stát spravedlností. Právo musí vycházet z pravdivosti, z neskrytosti pravdy, nemůže sloužit moci. A pokud slouží moci, tak ti, kteří jsou lidmi skrývajícími se za tou institucí, tak ti představují děsivý příznak nadčlověka – u nacistů to byla blondatá bestie s modrýma očima. Tito lidé nerozumí tomu, že vládnout znamená sloužit vyššímu celku, ne jenom vlastním přátelům, od kterých dostávám peníze, nebo sloužit vlastnímu oteklému egu, které chce slávu a neumí jinak žít,“ uvedla filozofka.

Pro nadčlověka pravda je pouhý závan větru. „Pro tyto lidi nejsme

důstojnými bytostmi, které si zasluhují pravdivost. Nadčlověk má hodně ručiček, hodně nožiček, ale jenom jednu malinkou hlavu. V takovém světě svoboda existovat nemůže,“ řekla Hogenová.

## Mlčet k bezpráví je zločin

Pokud je člověk vybaven pouze technologickým uvažováním, souhlasí se vším, co mu život připraví. Takoví lidé moc nepřemýšlejí o budoucnosti a mlčí, aby se nedostali do problémů.

„Toto je snad to nejhorší, co nás mohlo potkat. Každý musí mít v sobě něco, co z něj člověka teprve udělá. Musí být kultivovaný v tom smyslu, že cítí, co je posvátné, protože to přichází z počátků, ze kterých vyrostla Evropa a lidská společnost. Musí nechat počátky proniknout do přítomnosti. Toto posvátno je filozofické, ne náboženství. Posvátno vychází z člověka, který ví, že je bytostí, která má povinnost bránit se proti každé nespravedlnosti, protože má v sobě občana – toto je hlavní myšlenka Charty 77,“ připomněla filozofka a dodala: „Pokud to lidé nedělají, tak jsou zodpovědní za válku.“

Zodpovědnost občana se týká vši nespravedlnosti. Nechat nespravedlnost vstoupit do občanského života, aby se stala normou, je zločin.

## Rusové nás osvobodili

Ti, kteří řídí svět, jsou přesvědčeni o tom, že jsou nadlidé. Dnes už to nejsou pouze jednotlivci, ale skupina lidí, která má „jeden malý mozek a hrozně nožiček a ručiček“. „Mají pocit, že mají právo říct to, co se jim narodí v hlavě a co vychází z pouhé touhy po moci. Ta moc je u nich tím nejvyšším bohem. Nechápu, že právo, pokud vychází z moci, tak to není právo. Je to všechno jiné než právo. Je to bezpráví. Moc musí být založena na pravdivosti,“ řekla profesorka a připomněla, že za druhé světové války nás osvobodili Rusové. Kdyby to neudělali, kdo ví, jestli by tu ještě byli Češi, Moravané a Slováci. „Jak může někdo říct, že nás osvobodila Amerika?“ podivuje se Hogenová. „To odporuje pravdě, co cítím,“ dodala profesorka.

Nadlidé, kteří mají formu institucionální, nemají žádné provázání s formami počátků a znají pouze historii, která je vždy výplodem vítězů, by se neměli dostávat do tak vysokých pozic, že řídí planetu i budoucnost. „Vzdělanost je ubohá, opravdu ubohá, a je to právě vidět u těch, kteří rozhodují. Rusofobie je důkazem nekultivovanosti. Pochopit Rusy neznamená znát čísla z ekonomického hlediska, ale znamená to číst Dostojevského, znát jejich hudbu a poezii. Rusové jsou úplně jiní, protože jsou pravoslavní. Niternost je tam úplně jiná než u nás. Rusofobie se vytváří uměle lidmi, kteří se nejdříve naučí odolnosti vůči pravdě a tomu, co je správné a dobré,“ domnívá se profesorka Hogenová.

(red)

# VÁLKA – PŘÍLEŽITOST PRO PARAZITY

PETR SAK

Současná vláda je pro českou společnost podobnou bezpečnostní hrozbou, jako byl Adolf Hitler pro Německo. Ani Adolf Hitler si nemyslel, že na konci jeho Drang nach Osten si v kancelářství vpálí kulku do hlavy a jeho mrtvolu polijí benzinem a spálí.

Specifické a absurdní je účelové a manipulativní zacházení s nacistickou historií. Filipu Turkovi a Elonu Muskovi je médií a politiky implementován nacismus na základě zvednuté ruky. Vládní politici navštěvují Ukrajinu s pomníky nacistických „hrdinů“, s ulicemi a náměstími pojmenovanými po banderovcích a oslavují ukrajinské vojáky s nacistickými symboly.

V biosféře plně dynamického života i mršina a trus se stávají mikrosvětlem života. Z trusu či mršiny se stává mikrosvět života plný bakterií a mrchožroutovitých brouků hrobařů. Z vnějšího světa zasahují zvířata živící se mršinami.

Svět války je také taková mršina a trus lidského světa, speciální svět, na němž se přizpívají lidští mrchožraví paraziti. Vládní politici zavrtání do válečné mršiny jsou zcela nedůvěryhodní. Jsou současně komunisté i antikomunisté, nacisté i antinacisté, nebo také nic. Jsou to lidé bez duše. Každou válkou narůstá podíl zbídačených lidí a narůstá bohatství těch nejbohatších, mrchožroutovitých lidských parazitů, kteří se pochopitelně válečných útrap nezúčastňují, pouze v pohodlí svých paláců shrabují zisky. Nebo jste snad slyšeli o Rothschildovi či Rockefellerovi, že zemřeli ve válečných zákopech?

## Způsob parazitování a míra zisku jsou různé

Hlavní tok peněz jde od států ke zbrojařským firmám. Z tohoto hlavního proudu se oddělují potůčky korumpující pro válku potřebné skupiny profesí. Především politiky, kteří o nákupu rozhodují. Připomeňme si nedávnou kauzu Podnikatelské družstevní záložny, v níž se prováděly nestandardní operace a přes níž protekly miliony určené na nákup munice pro ukrajinskou armádu. Až 30 milionů korun a 2,2 milionu eur z peněz na municí někdo ve dvou brašnách vynesl.

Další skupinou jsou média a novináři, kteří vymývají mozky populaci a konstruují novou realitu, v níž prý jsou zbrojení a válka nezbytné. Konec konců i novináři mají hypotéky a chtějí jezdit na luxusní dovolené. Jsou to však doslova jídášské krvavé peníze. Až budete sledovat publicistické pořady, tak si uvědomte, že to, co slyšíte, není pravda, ale konzumní potřeby diskutujících. Mohou se provalit nějaké nekalé věci, a tak se může hodit mít zaplacenou i policii i justici, doplněnou různými poradci, experty, politology, akademiky a odborníky.

Mikrosvět válečné mršiny tak obsahuje celou mocenskou sféru a může přejít i do ofenzívy proti chmířům. Kšefty si přeci nenecháme kazit a neexistuje lepší kšeft, než je válka.

***Pokračování ze strany 1.***

prodlouženou rukou lékaře, ale někdy se zdá, že se staly hračkami v rukou těch, kteří hledají na prvním místě obdiv, a až na druhém úlevu pro trpící. Tato dilemata, rozehrávající se na křižovatkách poznání a svědomí, nás nutí přemýšlet o směru, jímž se ubíráme.

Letectví a medicína v sobě nesou výzvu: najít rovnováhu mezi možným a správným, mezi snem a opravdovou potřebou. Každý objev je nejen krokem vpřed, ale i pozvánkou k zamyšlení nad tím, co to znamená být člověkem v nekonečně se rozvíjejícím světě vědy. Za opakujících se vln infekce COVID-19 zněla Martinovi tato výzva naléhavěji než kdykoliv do té doby.

Citem k Michaele odpovídal Martin sám sobě na naléhavé otázky a zároveň se tím některým odpovědím vyhýbal. Svým citem se oprošťoval od pracovní tížádostivosti střídané apatií a pochybnostmi o medicíně v pandemické době.

\*
\*

Martin věděl dobře, že i mezi kolegy v nemocnicích se odehrává tajemná hra skrytých pohledů a šepotů jako na jakémkoliv jiném pracovišti. Lékaři, jacísi strážci tajemství lidského těla, občas sklouznou z cesty kolegiality a ve své zvědavosti nahlízejí do zahanlených kapitol zdravotní dokumentace svých spolupracovníků, které by měly zůstat uzamčeny v kartotékách důvěrnosti.

Tento neviditelný tanec na pomezí morálky je soubojem mezi profesní integritou a lidskou slabostí. Je zrcadlem lidské povahy v její nejpalčivější podobě – v touze poznat to, co by mělo zůstat skryté. A tak i mezi lékaři se odvíjí příběh lidské zvědavosti.

„Jak přesně vypadá nález?“

\*
\*

Marcela se během několika minut jednoho vyšetření dostala ze strany lékařky na stranu pacientů nebo Ptáčka Červenáčka, písíčího rozhořčené e-maily jejímu muži. Její svět se obracel naruby. Zjištění bulky v prsu u ní vyvolala emoce nevěřičnosti i strachu. Rozum se mohl snažit, jak chtěl, obavy nevyvrátil. Marcelina každodenní rutina se proměnila v zápas s nejistotou. Pocit zranitelnosti a strachu z budoucnosti ji doprovázel, zatímco se snažila uchopit realitu své situace. Byla zvyklá interpretovat laboratorní výsledky a s nadhledem radit pacientům, zjištění vlastní zranitelnosti na ni proto působilo zvláštní ironií.

\*
\*

A Martin? Už v minulosti tvrdil, že je obecně uznávaným principem v medicíně, aby lékař nezasahoval do diagnostiky a léčby svých příbuzných či blízkých známých. Tento postoj vyplýval z poznání, že citová zainteresovanost může ovlivnit objektivitu lékařova rozhodování, což v konečném důsledku vede k méně efektivní péči, nebo dokonce k chybným léčebným rozhodnutím. Osobní zapojení zatemňuje schopnost udržet profesionální distanc. Vztah mezi lékařem a pacientem jednoduše vyžaduje citovou neutralitu. Důsledky ztráty objektivity mohou být různé, od předepisování léčby, která není nejvhodnější, po nedostatečné vyšetření, protože lékař může být neochotný provést bolestivé nebo nepříjemné procedury. V krajních případech může dojít k ignorování standardních léčebných protokolů kvůli naději na zázračný terapeutický výsledek jiné medikace nebo z přehnané opatrnosti. Přítomnost osobního vztahu mezi lékařem a pacientem také může komplikovat komunikaci, zejména pokud je třeba sdělit špatné zprávy. Tohoto všeho už byl svědkem za svoji dlouhou praxi.

\*
\*

Oddanost medicíně měla nemalou cenu.

Zaneprázdněnost kompenzoval Einar Sylvest aspoň částečně během vzácných společných chvil pozorností a galantností. Ale i přesto, jeho žena, jakoby vyňatá z melancholického obrazu, stávala jen se svým stínem v prázdných pokojích. I v jeho přítomnosti byla ponechávána za zavřenými dveřmi s nejistotou, která obeplínala její srdce jako mlha. Porozumění a obdiv, které k jeho práci chovala, byly poznamenávány tichými otázkami, které se i tak rozléhaly atmosférou jejich společných večerů.

Einarův příběh tedy není jen o muži v bílém plášti, jehož život byl zasvěcený medicínské profesi. Je to epopej o věčném boji mezi povinností a osobním životem, o hledání rovnováhy mezi záchranou cizích životů a udržováním tepla domova. Je to příběh o poznání, že i největší vášeň k povolání může vést k osamění, pokud zapomínáme na to, co dělá život skutečným – láska, přítomnost, sdílené okamžiky. Může opravdu láska k povolání zatemnit potřeby těch, kteří nás potřebují nejvíce?

A tak se v uvedené historii zrcadlí paradoxní realita. Je snadné ztratit se v práci, která nás pohlcuje, obzvláště když sloužíme tak zvanému vyššímu cíli. Těžká může být volba mezi povoláním a rodinou, volba, která je často více než jen rozhodnutím, ale zrcadlem našich priorit a hodnot. Lékař, zaujatý svou prací, může sice zachraňovat životy ve své profesi, ale zároveň může opomíjet život, který u něj doma uvažá.

V naší éře pokročilé medicíny hrozí ještě jedno nebezpečí. Každým dnem se objevují nové technologie a léčebné postupy, a tak mohou lékaři jako Martin upadnout do paralyzující pasti fascinace technikou, ztratit se v nepřeherných souborech dat, grafů a analýz. Jejich zrak, původně zaměřený na pacienta, se může nevědomky posunout k obrazovkám a přístrojům, které slibují přesnější diagnostiku a léčbu. Momenty lidského doteku a porozumění se mohou stát drahocennými. Nemocný, kdysi v centru lékařovy pozornosti, se může cítit jako další číslo v tabulce, uvězněný mezi řádky proměnných a souhrnů. V časech propuknutí Bornholmské nemoci byla ještě statistika s praktickou medicínou v rovnováze. V časech Martinových už převládla statistika.

Mladí lékaři stále vstupují do světa na křižovatce lidského utrpení a úlevy s altruismem jako svým průvodcem a s láskou k lidem jako svou motivací. Rovněž Martin tak do tohoto světa vstupoval. Avšak v nekonečném zápasu s nemocemi někteří zabloudí ve zmíněných tabulkách, ale i v temnotách hmotného zabezpečení, společenské prestiže a titulů. Je to lákadlo i jeden z prostředků boje proti vyhoření.

Lékaři dříve nebo později přicházejí do situace, kdy se cíle života otáčejí, citový život bledne, a oni nacházejí útěchu v malých radostech. Pro někoho to jsou koníčky, jako pro Martina létání. Pro jiného tajné vztahy, které rozpálí vyhasínající srdce a stávají se přes zdánlivou společenskou nepřijatelnost záchranným lanem v moři emocionální vyprahlosti, jako pro Martina Michaela. Martin měl tedy dvě útěchy.

Lékařství je nejen léčení pacientova těla, ale i uzdravování duše lékaře, který musí nalézt balanc mezi dáváním a přijímáním, mezi pečováním o ostatní a sebe sama. V tomto umění rovnováhy spočívá pravý smysl lékařského povolání – být nadějí pro ostatní, aniž bychom sami zůstali ve tmě. Čistý altruismus je ničivý.

Nevím, zda to byl příběh Einara Sylvesta, ale nejspíše ano. Ten pravděpodobně ovládl umění trvale milovat jedinou ženu a opouštěl ji opravdu jen pro svoji práci.

\*
\*

Viry jsou neuchopitelné částice, které vstupují jako nevyzpytatelní hosté do lidského života. Pandemie narušují harmonii, kterou

bychom chtěli mít, a brání nám plout životem jako po tanečním parketu. Ale přestože nás někdy překvapí svou zuřivostí, postupem času se stávají pouhým stínem své dřívější hrůzy. Koneckonců tak je to se vším, co lidi děsí a ohrožuje.

Paralelou k současnosti je koronavirová epidemie roku 1894, dříve nazývaná Ruská chřipka. Cosi děsivého na Rusku bylo už tenkrát. Dnes se tato infekce jeví jen jako matná skvrna v historických záznamech, nevýrazná nota ve skladbě stránek lidských dějin. Nové výzkumy ale odhalují, že i tehdy koronavirus řádl s nebývalou silou. Nemocní také nejdříve ztraceli chuť a čich, aby následně trpěli kašlem a zápalý plic. Postupem času však infekce ustoupila, až nakonec zmizela úplně.

Dnes už víme, že dřívější smrtonosné bacily se časem mění v benigní stíny své dřívější podoby. Stará zranění se s časem hojí a zanechávají jen jemnou jizvu na pokožce času. Virus, kdysi mocný a vraždící, postupem času pozbývá virulence, jeho útoky jsou méně razantní, a tak se nakonec stává pouhou prchavou vzpomínkou na minulost.

Stejně tak válka, která propukla na východě Evropy a rourou plynovodu se přiblížila nečekaně blízko k dánskému pobřeží, nakonec přestane lidi zajímat, oslabí a vyhasne.

Ve vodách Baltu kolem Bornholmu plymeme v čase, obklopeni vlnami nekonečného moře proměn. Pandemie i války nás zde učí stát se kapitány našich osudů a kormidlovat k pevným bodům, ostrovům a pevnině. Přeletět moře, hledat zřetelné navigační body a hladce přistát.

Nemoci přitahují pozornost lidí. Zvláště pak takové, které se týkají téměř všech a probouzejí v nich nervozitu. A z toho pramení nebezpečí, že se lékař může ztratit v již několikrát zmíněné touze po slávě a uznání. Jeho původně noblesní úmysly se mohou transformovat v dychtivost po světle reflektorů a slávě médií. Propadá jednoduchým generalizacím, a nakonec za sebou zanechává negativní stopu, která zpochybňuje nejen jeho vlastní autoritu, ale i důvěru veřejnosti v celou lékařskou profesi. Nehledě na to, viry přicházejí a odcházejí bez ohledu na tyto mediální odborníky.

I válečný konflikt, třebaže vedený za našimi hranicemi, vyúsťuje do podobných reakcí a stává se rovněž stvořitelem generálů po bitvách, kteří hrdinně vystupují maximálně tak v anonymních diskuzích pod internetovými zprávami z fronty. Nakonec však boj vyhráváme díky tomu, že se semknou ti, kteří nediskutují.

\*
\*

Einar Sylvest byl vzdělaný, rozvážný a silný člověk. Osobnost. Martin silnou osobností nebyl. Za desetiletí, o která se Martin na Bornholmu minul s Einarem Sylvestem, došlo k překreslení portrétu lékaře a obecně k proměně mužské duše. Moderní svět technologií a zvyšující se rychlosti neúprosně útočí na charaktery. Věci jsou dnes dostupnější. Lékaři disponující mocnými diagnostickými a léčebnými prostředky jsou v léčbě úspěšnější než jejich předchůdci, avšak jsou také více roztěkaní a neschopní plnit životní závazky. Jsou méně autentičtí a více bulvární.

\*
\*

Viděl mnoho starců lpících stále na životě. Vážně nemocných osmdesátníků i devadesátníků, doufajících do poslední chvíle v zázrak. Lidé se pevně drží jemné nitě života, která je přitom často váže k světu plnému nesplněných snů. Odmítají se smířit s myšlenkou konečnosti. Tajemství života zůstává nevyřešeným rébusem.

*(Autor je členem Unie českých spisovatelů a redakční rady LUKU)*



**PŘÍMOŘSKÝ PIRAN** je považován za nejkrásnější město Slovinska, možná nejen pro svoji kamennou architekturu **Foto: Ivo Havlík**

